Ч. 110 (10.493). Львів, четвер 21. травня 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Гол. Редактор приймає від 1—2 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 17 сот.

Стабілізація.

Війна і революція визволила стихійну гру народніх пристрастей, одиничних і масових, а одночасно висунула гомінкі кличі і великі цілі, що переходять межі спроможности даної хвилі. Збірне життя народів є вічним perpetuum mobile, та його хід не все супроводить рух рівномірно прискорений. Неможливість осягнення всіх намічених цілей спричинює припинення руху пристрастей, ходу подій, а навіть відступ взад.

Велика англійська революція Кромвеля, велика українська революція Хмельницького, велика французька революція в своїм льогічнім відвороті знайшли розвязку у військовій диктатурі. Диктатором був Кромвель, диктатором був Хмельницький, диктатором був Бонапарте. Диктатура є льогічним закінченням революції, є переломом цього циклю масових випадків і явищ, а одночасно є виходом, започаткуванням нового циклю, нової доби, доби скорегованої реставрації і стабілізації, доби реакції.

Та цей природний і льогічний розвиток подій не пішов досі відомими, втоптаними стежками. Правда, майже кожна держава, кожна група, кожна течія викидала з свого нутра якогось „бонапартика", одначе ні один з них не представляв собою великої індивідуальности. Мусоліні, Стамбулійський, Пуанкаре, Льойд Джордж, Керенський, Савінков, Петлюра з одного боку, а Колчак, Денікін, Врангель, Тугачевський, Троцький, Пілсудскі, Горті й ин. з другого — всі вони на меншу або більшу міру намагалися піти слідами бонапартизму, всі вони хотіли довести на свій лад до стабілізації відносин і всі не здійснили своїх гордих мрій або здійснили їх тільки в дуже поменшеному обемі. Скаля новітнього життя є така широка, змінчивість подій така могутня й блискавична, визвольні пристрасти такі нагальні і загальні, а суперечність інтересів держав, народів і кляс така всесильна, що придавлює собою, спутує і розторощує навіть найсильнійшу індивідуальність. Тому то перехід від війни і революції до стабілізації відбувається з поминенням одної всесильної диктатури, відбувається збірними зусиллями, коллєктивними засобами.

Якраз теперішній час має всі признаки стабілізації і повороту до мирних засобів боротьби: дипльоматичної гри, торговельної конкуренції, приєднування союзників іт. и. Першою признакою стабілізації є устійнення валют, **одної** з передумов устійнення господарського життя. Девалюація, інфляція, вагання курсів на світових біржах — все це припиняються. Лінія найменшого опору, легкодушність, життя з дня на день, якого висловом була між иншим інфляція й девальоація, тверде і ціпеніє в лінію продуманого опору зі супротивностями долі, набирає признак впертої, щоденної боротьби за істнування одиничне і збірне. Ще недавно Німеччину заливали міліярди міліярдів, ще недавно на широких просторах нинішнього СРСР, кружляли міліярди найріжнороднійших грошевих знаків, ще недавно польська марка стрімголов скочувалася в пропасть, ще недавно в цілій Европі панував повний валютовий й економічний розвал, а сьогодня німецька рентова марка, радянський червінець і польський золотий все таки сяк-так нормують економічне життя. Очевидно, для вдержання вартости устійненої валюти є вимагана буджетова **рівновага**, активний біланс, а цьому може дати міцну основу добробут і сяке-таке вдоволення, себ-то матеріяльна і моральна податкова спроможність населення. Та це вже другий етап стабілізації. Стабілізації валюти довершено не якимись ґіґантичними помислами і плянами геніяльних людей, незрівнаних фінансістів, тільки дотеперішний успіх цих намагань має своє джерело в зміні настроїв, в психічній переміні широких мас. В психічній структурі і настроях мас звільна завмирали сподівання чи побоювання, що раптом, нагально, ненадійно знову все закипить, завертиться в дикому танці війни, революції, переворотів, раптових змін і перемін, а утверджувалася думка, що теперішній стан збережеться ще якийсь довший протяг часу. А життя має свої вимоги, а через той довший протяг часу не лише треба жити, але й розвиватися, творити вартости, у важкій праці підготовляти нові події. Практицизм мусів побідити легкодушність. І це є вихідна точка, передумова стабілізації.

Ф. Ф.

Відсвіжена европейська проблема.

Причини загаснення. — Три держави. — Звязані руки. — Загальний пакт і евакуація. — Двозначність малих порозумінь.

Нарешті знову стала на черзі дня загально-европейська проблема забезпеки. На протязі довгих місяців держави залишили її, одні з вдоволенням, инші з острахом, у надії, що час дасть їй дозріти. Безпосереднє загаснення спричинили німецькі вибори і зміна уряду у Франції. Англія ждала, що принесе нова констелляція. Як довго инші держави полагоджували свої внутрішні справи — був час надуматись щодо бажаної напрямної.

На тлі загальної ситуації видко ще недавні, а вже затерті обриси женевського протоколу; на перший плян висувається справа точно звязованого пакту між трьома великими державами — Франції, Англії та Німеччини, з метою забезпечити свої та сусідні кордони, які були би основою мирових взаємин на менш-більше довге майбутнє. Ясне, що колиб ця остання справа могла найти практичну розвязку, тоді всі инші непорозуміння зійшли би до ролі підрядних. Европа, маючи на одні боці ці три держави, зміцнила би одночасно підстави Ліги Націй і перейшла би до полагодження конфліктів инших держав, що стоять осторонь союзників.

Ми чули вже чимало разів, що гіркі досвіди останньої війни та преважкого миру повинні би стати сильною заохотою для керманичів сучасної Европи, щоби подати собі дружні руки для переможення спільного ворога — економічної руїни та воєнної небезпеки. Але ні одиниці, що є представниками держав, ні державні організми не в силі рішати свобідно про засоби здійснення своїх бажань. Кожна з великих держав рахується з цілою низкою обставин своєї сусідки, дружньої чи ворожої, і жде на докази довіря з її боку.

У нинішній фазі дискусії про загальну забезпеку можна відмежувати два ріжні моменти. Перш усього йде балачка про загальні пропозиції гарантійного пакту. Вона оживлена відповідю Франції на проєкт Німеччини, відповідю, на яку треба було чекати аж до приходу нового уряду. Другим моментом є справа німецького розброєння і евакуації Кельнської (Кольонської) смуги. Ця справа стане пробним каменем загальної проблеми. Коли згідно з пунктами договору, військова міжнародня контрольна комісія ствердить, що Німеччина не додержала зобовязань, тоді вона мусить як найшвидше зробити все, що треба, щоби такі закиди припинились. Але й союзники не можуть зловживати своїм становищем, на користь своїх інтересів. Англія займає кольонську смугу в імени союзників, але і мусить звільнити її в менту, коли не матиме більше сумнівів щодо доброї волі Німеччини у виконаних зобовязаннях.

„Таймс" у вступній статті з 15-го п. м. стверджує, що в часі, коли вирішуються ці складні справи, такі відокремлені порозуміння як Польщі та Чехословаччини, можуть мати подвійне, навіть суперечне значіння. Вони можуть улекшити порозуміння з иншими або їх ускладнити, тому, що можуть продовжувати передвоєнний поділ Европи на два ворожі табори, які єднаються в союзи, з острахом перед сусідами. І англійський орган робить зовсім влучний висновок, що гарантійний пакт не може зродитися в атмосфері залякання, недовіря та прибільшеної осторожности. Треба, щоби великі держави зважились взяти на себе відповідальність за рішучу волю порозуміння між собою.

Чи є конституція?

Промова посла С. Підгірського на пленумі сойму 30. квітня 1925 р. підчас дебат над буджетом міністерства внутрішніх справ.

Розглядаючи бюджет міністерства внутр. справ, бачимо, що преліміновано на нього в цьому році 206,875.434 зол. У що суму не входить диспозиційний фонд — 3 міл. і фонди на субвенції та дотації приблизно 2 міл. З першої суми, не рахуючи згаданих фондів, на поліцію призначено 103,480.211 зол. Цю суму мають скласти податки, які оплачує український нарід. Український нарід находиться під польською владою всупереч своїй волі і є зовсім зруйнований політикою нищення та денаціоналізації, яку прикладає до нього польський уряд на протязі 6 років, ще й непомірно важкими податками, які здирають з нього силоміць та терором. Польська адміністрація, головно на наших землях користується дуже поганою славою. Нема там людей з досвідом та освітою, а головно нема людей відповідальних за свої вчинки, з почуттям законности. Тої законности, якої домагаємося — донині нема; нами управляє

не закон, а самоволя адміністрації

польської.

Не може бути законности там, де панує хаос. Супроти наших земель цей хаос панує не лише там, але і тут у центрі. Маємо аж трьох міністрів, що радять над українськими та білоруськими землями. Головним є мін. Ратайскі, який виразно заявив, що не розуміється на „кресових" справах. (*Голос: і вже обзнайомився!*). Тому покликав „спеца" від цих справ мін. Смульского. Він є спеціяліст від нищення українського та білоруського руху і тому він має пильнувати „кресові" уряди". Крім цього покликали віцепреміера Тугута, щоби він „опікувався" нашими землями. І виходить так, що п. Ратайскі не довіряє Тугутові, якому не довіряє і ця частина палати (*вказує направо*), а влада, бачучи з одного боку п. Ратайского а з другого пп. Смульского та Тугута, не знає, як виконувати свій уряд. І польська суспільність також поділилася. Збільшився лише хаос. А наслідком цього те, що

наше населення позбавлене громадянської свободи

забезпеченої конституцією. Конституція дуже гарно написана, шумно ухвалена соймом і росхвалювана польськими міністрами за кордоном. В польській державі, а головно на наших землях фактично не істнує. Мін. Ратайскі сам виразно сказав, що вона є законом з рямцями без змісту (*Голос: коли сказав це?*), отже є мертвою. Не знаючи відносин на наших землях, виручаються п. Смульским. А цей добуває із царсько-російського смітника укази та розпорядки, знесені російською та українською революцією і вводить їх у життя своїм славетним „обіжником". Добуває розпорядки з 1893 і 1906 рр. (*Голос: Це не так давно!*) з доби найбільше чорно-сотенного царського режіму. Царський закон з 1906 р. виданий

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Pr. 354/25. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd Okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratory przy tymże Sądzie, jako Trybunał Prasowy we Lwowie, że treść artykułu, umieszczonego w czasopiśmie „Dilo" Nr. 105 (10.482) z dnia 14.V. 1925. w artykułach pod tytułem „Perwyj akt skinczenyj" w całości od początku do końca zawiera znamiona zbrodni z § 65 a) uk. ustał skonfiskowaną dnia 14. maja 1925 roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarazem wszystkie całego nakładu wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydał nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. w. Lwów dnia 15. maja 1925 r.
Hawel.

ек ліквідація першої революції в 1905 р. п. Смульскі

у відродженій „демократичній" Польщі відновляє царські розпорядки

і прикладає їх до наших земель.

І дуже характеристичне те, що саме це потоптання власної конституції зустрічається з радісним признанням правиці та центра, а мовчазною згодою лівиці, тому, що цей протиконституційний обіжник спрямований проти українського населення і українських послів. Ваші віча, віча „Визволеня" можна скликувати спокійно, але наші є заборонені. І тому ми не перестанемо протестувати проти позбавлення нас прав і проти нашої неволі.

У польській адміністрації кожного вразить чисельність. На території, де за російських часів урядував один генерал-губернатор, а за українських — один комісар, тепер маємо трьох міністрів. На Волині було давнійше 7 повітів, а тепер 11: давнійше на один повіт був один „ісправнік" та двох-трьох „становних приставів" — нині маємо старостинські уряди (*Голос: Які це були добрі часи!*) Це були кляті часи, безсоромні, царські, які і вам і нам добре надошкулили. Але коли прирівняємо їх з нинішними „добрими" часами, то побачимо ту ріжницю, про яку я згадав: — сотки урядовців.

Ця армія урядовців

урядує страшенно поволі, на все має час, топче слідами міністрів закони приняті навіть соймом. Ось появились т. зв. язикові закони звеличувані перед Лігою Націй, на доказ толеранції Польщі супроти меншостей, які „звертаються проти держави". А в дійсности ці закони не мають ніякого приложення, бо в староствах чи в поліції чи в инших урядах, скрізь, де петенти звертаються на рідній мові їм відмовляють, ще й з глузуванням (*Голос: Це неправда*). Поїдьте, пане после, в наші сторони і переконайтесь. Ні одного прохання українською мовою не полагоджують. А коли кому й вдасться його подати, то напевно відповіді по українськи не одержить.

А що діється в судах? За Австрії у Львові відчитували

акти, обвинувачення українською мовою

А ось в недавнім процесі Мельника і тов. львівський окружний суд не хотів цього зробити. І передучора скінчився такий самий процес. На мою інтервенцію в цій справі міністер справедливости сказав, що суд не мав права не допустити до відчитання акту обвинувачення по українськи, а коли вже це зроблено — нічого не можна вдіяти. Отже видко, що незаконність, топтання права такою інституцією як суд потурає п. міністр справедливости. А як в инших урядах?!

Далі чуємо, що на українських землях нема стільки поліції, що за російських часів. Наведу тільки кілька цифр. Нпр. у Рівнім і його повіті було за Росії 238 поліцаїв, нині маємо їх 301, а треба зважити, що давнійший рівенський повіт поділено за Польщі на 3 повіти — значна частина теперішнього сарненського повіту належала до Рівенського, до якого тепер належить ще й Костопільський. У ковельськім повіті було за Росії 176 поліцаїв — нині є їх 237, хоча нинішний повіт, переділений на два, є значно менший від колишнього.

(Докінчення буде.)

З діяльности української парляментарної репрезентації.

Інтерпеляції в справі плебісцитових надужить.

1) Інтерпеляція посла С. Назарука і тов. з Українського клюбу до міністра освіти в справі: а) урядового візвання громадських управ ярославського повіту окремим обіжником, оголошеним у „Тигодніку ярославскім", щоби вони постаралися у родичів дітей шкільного віку за декларації в справі навчання польською викладовою мовою в школі; б) в справі заборони львівської шкільної кураторії українським приватним гімназіям уживання української мови як урядової у каталогах, на конференціях та на шкільних свідоцтвах.

2) Пос. С. Козицького і тов. з Українського клюбу до міністра освіти в справі незаконного поступування шкільного інспектора в Перемишлянах, учительки Соботи і управителя школи Турского в Перегноєві, перемишлянського повіту, в справі шкільних декларацій.

Шкільний інспектор згідно зі шкільним законом повинен особисто або через староство провірити, чи на місці є умовини та всі дані для того, щоби внесені декларації були важні. Перемишлянський інспектор того не робить ні особисто, ні через органи староства, але ось в селі Перегноїв доручив він цю справу тамошнім учителям Янїні Соботі та Турскому. Учителька Собота роздала всім дітям декларації за введенням польської викладової мови до школи та загрозила їм, що якщо не принесуть підписів батьків, то їх битиме. Деякі діти понастрашувалися і підписували батьків самі, але їх було небагато. Тоді за справу взявся сам Турский, кликав кожного батька до себе і намовляв його до підписання декларації. Ця робота є протизаконна, а до того велася вона по наказу шкільного інспектора. Інтерпелянти домагаються покарання винних.

3) Пос. С. Козицького і тов. до міністра внутрішніх справ і до міністра освіти в справі відібрання права навчання учителям приватної української народньої школи ім. М. Шашкевича в Станиславові: Андрієві Вировичові, Димтрові Макогонові, Адольфі Макогонові, Евгенії Самоверській і Володимирові Федакові — всім по причині якоїсь „нельояльности" супроти польської держави. Всі названі учительські сили впали жертвою урядової самоволі, бо ніякої „нельояльности" їм недоказано. Інтерпелянти домагаються повороту всіх прав здискваліфікованим незаконно вчителям.

4) Посла С. Козицького і тов. до міністра освіти в справі незаконного поступування шкільного інспектора в Станиславові при провірюванню важности шкільних декларацій. Пан інспектор взиває батьків, що підписали декларації, з найдальше положених сіл до Станиславова для переслухання, домагається предложення метрикальних витягів для дітей шкільного віку, предложення посвідки від громадського уряду, що підписавший декларацію разом із дітьми мешкає в громаді а вкінець в обіжнику грозить, що на випадок неявки в інспектора з усіми тими витягами та посвідченнями нових візвань не вишле, а тим самим декларації уневажнить. Весь спосіб поступування інспектора при провірці декларацій є суперечний з інтенцією закону, є провокуючим українське населення та змірюючий до того, щоби шляхом переслідувань та надужить уневажнити декларації.

5) Пос. С. Хруцького і тов. до міністра освіти в справі незаконного вимагання присяги від батьків українських дітей, якого допускається шк. інсп. Здек зі Скалата. До такого протизаконного і протиконституційного вчинку дійшов скалатський інспектор дня 24. квітня н. р. в Ніважній Гетьманській, куди серед ночі завізвав через поліцію 35 українських батьків з громади Глібів.

6) Посла С. Хруцького і тов. до міністра освіти в справі незаконного поступування шкільного інспектора в Ярославі Ващака при перевірці шкільних декларацій.

Інспектор Ващак розіслав до українських батьків громади Боротин, щоби вони явилися для переслухання до віддаленого на 7 км. села Ловці. Там почав він їх переслухувати в присутности тамошнього управителя школи, польського катехита і двох поліцаїв. Одну особу переслухувано 20—30 мінут. Від ранку до полудня переслухано ледви 5 осіб. Пополудні селяне, що тратили час, гуртом увійшли до кімнати переслухань. Тоді інспектор предложив їм підписати нові декларації за польською викладовою мовою в школі, бо коли останут старі, то вони мусітимуть самі вдержувати школу і учителя. Коли селяне спротивилися тому, то інспектор заявив, що все одно української школи не буде, бо Польща на це не позволить. Ось такими штучками, терором і злою фальшивою інтерпретацією закону інспектор примушував українських батьків підписувати декларації за польською школою.

7) Посла С. Хруцького до міністра внутрішних справ про змушування українського населення підписувати декларації за польською мовою навчання в школі органами державної поліції у Жовтанцях і Бродках.

В названих місцевостях польські поліцаї замісць стояти на сторожі закону, вимушували на українських селянах підписи на деклараціях за польською викладовою мовою в школі, не вважаючи на те, що ті селяне вже внесли свої декларації за українською викладовою мовою. При допомозі погроз поліцаям вдалося таким чином зібрати в одній громаді 27 підписів. Деяких селян, що відмовлялися підписувати польські декларації, як ось селянина Гринька Хомінського й инших селян із Бродок, поліцаї підписували самі. Коли селяне жалувалися на таке поступування поліцаїв командантові Новакові, то він заявив, що не може допустити до цього, щоби в Бродках була українська школа.

8) Посла Тимощука і тов. до міністра освіти в справі незаконного поступування учителя народньої школи в с. Грабові, рівенського повіту при складанню селянами шкільних декларацій.

Учит. Рожановскі змусив селян Вол. Лукащука, Мик. Веремчука і Юрка Дубенчука під загрозою кари 40 зол. до підписання декларації за польською викладовою мовою в школі.

9) Посла Назарука і тов. до міністра внутрішніх справ і міністра освіти в справі перевірювання декларацій за українською школою зі самбірського повіту шкільними інспекторами Скоровським і Венґжиняком та їх помічниками.

Оба названі інспектори скликували масово декларантів до Самбора і питали їх, чи вони хочуть, щоби їх дітей учили по польськи чи ні. Декларанти заявили, що хочуть. Тоді інспектори скасували протоколярно їхню згоду на польську школу та повернули селянам українські декларації.

10. Посла С. Козицького і тов. до міністра внутрішніх справ і міністра освіти в справі терроризування та переслідування українського населення в громаді Честилів тернопільського повіту заступником тернопільського інспектора Влодським, учителем із Честилова Міллером і комісарем громади Честилів Бойчуком за зложені тамошніми українськими селянами декларації в справі української школи.

Серед ночі з 15 на 16 квітня ходив по селі зі світлом поліцай та будив і скликав усіх декларантів до школи, бо там чекав на них інспектор і державна поліція. Громадський поліцай грозив, що як що не підуть, то їх арештують і замкнуть до тюрми. Селяне встали і пішли до школи, де учитель Міллер роздавав ім

Д-р Богдан Барвінський.

В обороні свободи науки.

(З нагоди „епархіяльного закона" з д. 9. IV. 1925.)

(Докінчення.)

Після цих загальних заміток щодо формальної сторони „епархіяльного закона", вертаю до „meritum" справи, але тільки дотично двох параграфів (§ 2. і 6.), котрі відносяться до світських католиків. В першу чергу зверну увагу на абсурдність § 6. Візьмім такий приклад. Такий незвичайно поширений в культурному світі часопис, як „Neue Freie Presse", не має хіба нічого спільного з католицькою вірою і християнською обичайностю, а всеж таки цілий ряд наших українських політичних діячів (і то глибоко віруючих католиків) дописувало і дописує до нього, оскільки ходить про наші справи політичні й національні. Причина, як бачимо справедлива. Митр. ординаріят каже одначе, що до таких часописів „не вільно і світським католикам дописувати хіба із справедливої якоїсь причини, про яку має судити Ординаріят". Чи отже світський католик, політичний діяч, написавши для „N. Fr. Presse", статтю на тему національно-політичну — має, перед віісланням її до Відня, предложити її митр. ординаріятові в тій ціли, щоби видав свій суд про „справедливість причини", яка приневолила автора написати для того часопису таку а таку статтю? Чи при нашім загально відомім „рутенстві" (головно в святоюрських кругах) не полежалаб така стаття в ординаріяті бодай з місяць, переставши бути опісля актуальною? А в тім, яка тут компетенція митр. ординаріяту рішати в національно-політичних справах і судити, чи „причина справедлива" або ні? Хто тут більше компетентний рішати, чи ординаріят, чи політичний діяч, про „справедливу причину"?

З § 2. „закона", котрий дотикає рівнож світських католиків, полишаю на боці „молитвослови", „образи й образці з молитвами або й без них", „листки зі списом відпустів, наданих Апост. Престолом" і т. и., а займуся виключно розглянениям заборони, оскільки вона дотикає справ наукових. Не можу одначе хоч би кількома словами не зачепити факту, що ординаріят у свойому „законі" (а саме в § 2.) представляє себе й визначуваних собою „цензорів" яко виключних сторожів „релігії, моральности й обичайности", в противенстві до світських католиків, котрим не вільно займатися ні науковими ні взагалі якими небудь писаннями, оскільки вони стоять у якій небудь звязи з „релігією, моральністю і обичайністю".

Передовсім оскільки в § 1 „епархіяльного закона" митр. ординаріят пояснює, що цей „закон" розуміє під назвою книги, то в § 2, говорячи про „науки, стоячі в звязи з релігією і моральністю", не зволив пояснити, що розуміє під назвою „наука".

Щож це таке „наука"? „Наука" — це твір людського духа, а дух людський — це та божа іскра, що нею Творець вселенної оживляє фізичний організм людини. Людське тіло можна скувати путами й ланцюхами, та людського духа не скує на землі ніяка сила й найкріпшими кайданами. Цю живучість людського духа, неможливість закувати його в кайдани, зобразили уже старинні Греки в чудовому міті про Прометея, якого Зевес за те, що він розповсюдив божеський огонь на землі, велів прикувати до скалистого Кавказу, одначе не скував Прометеєвого духа.

Та того, чого ніхто смертний не в силі тут на світі вчинити, — скувати людського духа кайданами, — підіймається митр. ординаріят. Він позволяє собі відділювати „науку" від „науки", робити в науці ріжницю між „sacrum" і „profanum" як за найтемнійших часів середновіччини і забороняє свобідно займатися „науками стоячими в звязи з релігією і моральністю"? „Наука", хоча ділиться на найріжнійші категорії, всеж таки як поняття є тільки одна, через що не може бути нічиім виключним монополем, а є загальною власністю людського духа. Тому то митр. ординаріят не має ніякого права установляти монополів і видавати патентів щодо певних родів наук.

Письмо св. є історичним джерелом так само, як і всякі инші джерела. Кожне історичне джерело вільно ученим перекладати й аналізувати, вільно подавати до нього коментарі, писати трактати про нього. Якимже чином Письмо св. має бути тут виїмком? Займаються ним історики і фільольоги й археольоги і т. д. цілого культурного світа на тій основі, що є воно історичним джерелом. Або нпр. етика, що є частиною фільософії. Фільософ, що займається нею, не може поминути у своїх дослідах християнської етики. Чи отже має він щойно просити о дозвіл митр. ординаріят теж свої погляди давати до провірювання ординаріятським „цензорам"? Що тоді станеться зі свободою науки й до чого це заведе? Помножить хіба „Indices prohibitorii" та „expurgatorii", але не спинить розвитку науки ні не заставить учених завертати назад до Птолемеєвої системи всесвіта.

бування ставитися 16 квітня на год. 10 рано до школи в Ігровиці зі загрозою, що коли не явиться, то декляраціі будуть уневажнені. Було це у страсний четвер. Але всі явилися в Ігровиці не зважаючи на те, що була вона віддалено від Чистилова аж 12 кільом. По дорозі забрали вони зі собою адв. кандидата Лявицу як правного дорадника. Правного дорадника Влодські не допустив до переслухань. Переслухання відбувалися від 10 год. рано до 5 год. вечером. І за весь той час Влодські переслухав заледви шістьох деклярантів. Переслухував їх про все, тільки не про декляраціі. Зазвані селяне стояли цілий день на подвірю перед школою. Все це робив на те, щоби селян вивести з терпеливости та заставити їх підписати польські декляраціі. Інтерпелянти домагаються потягнення до відповідальности тих панів, що надуживали незаконно терпеливости населення, виставляли його на прикрости та непотрібну затрату часу.

Голод.

Бюлетень Краєвого Комітету Допомоги „Голодному Селу".

Ч. 7. травень 1925 р.

Організаційний рух.

Зорганізувалися повітові комітети допомоги „Голодному селу" в Стрию, в Станиславові під головуванням д-ра Ю. Олесницького, в Зборові під головуванням о. В. Кулика; сільські комітети в селах: Передількиця пов. Добромиль під головуванням о. Б. Гонького, Трушевичі і Військо пов. Добромиль під головуванням о. И. Мартиновича, Щеплоти пов. Яворів.

Відгуки за кордоном.

В таборі Иозефів на Чехословаччині зорганізувався комітет культурно-гуманітарних і економічних установ табора в Иозефові для допомоги голодуючому селу Східної Галичини.

В Берліні 9 травня пр. відбулися збори представників українських організацій, на яких утворено ініціятивний комітет допомоги голодному селу західно-українських земель.

Становище в краю.

З села Передількиця пов. Добромиль повідомляють: в селі потребує негайної допомоги 42 родини, урядової допомоги не одержала ні одна родина.

Сільські комітети допомоги с. Військо і Трушевичі пов. Добромиль інформують, що в с. Військо потребує негайної допомоги третина людности, в с. Трушевичі половина. Комітет допомоги в с. Щеплотах пов. Яворів повідомляє, що в селі з усіх 85 родин потребують негайної помочі 50 родин.

На Стрийщині.

„Сільський Господар" комунікує: стрийська філія зібрала відомости про голод селян в повіті. Відносини дуже прикрі. Неврожай мин. року, тяжчий в підгірських повітах ніж на Поділлю, позначив в оцім з природи „голоднім куті" страшні сліди. Майже в цілім повіті та особливо в повносі над Скільщиною і понри Дрогобиччину, вже від пів року люде живляться самою барабовою. Найбогатші господарі всеї области не бачили від півроку свойого хліба. В осени не стало хлібного зерна навіть на засів. Тепер майже скрізь в повіті знов не стало бульби на насадку. Нарід громадно голодує. З людьми голодувала до останніх днів і худоба. В богатім на пашу повіті скрізь осталися господарі вже в квітні без сіна і отешпадками також без вівса і соломи. Часто продавали люде за безцін коні перед весняною роботою в полі, бо не було їх чим годувати. В стрийськім Повітовім союзі кооператив беруть сільські кооперативи щоденно пересічно 330 бохонців хліба, в більшій скількости на кредит. Де тільки можна було задлужитись, село давно зробило це, випродавши до цього часу все, що можна було продати. Денні заробітки в полі (в дворах) хитаються між 50 сот. до 1 зол., але й цих заробітків дуже мало.

В останніх днях почали екзекутори стягати першу половину ґрунтового податку за 1925 рік. В деяких селах видно в озиминах значні шкоди від мишей і весняних морозів, але загально беручи, внаслідок квітневих і теперішніх дощів поправилися і є виглядн, що збір жита буде вдоволяючий. Натомісць ярина (вівси, ячмени) гниють з дня на день. Зійшли рідко ізза кепського посівного зерна, а тепер жовкнуть і гинуть. Медведюти і всяка муха підгризають корінці. В кожнім селі видно значні простори свіжих відлогів.

Становище в поодиноких селах таке:

1) Завадів: Незасіяного ярим збіжем осталася третина поля. 68 родин не може перебути переднівку власними засобами. Часом найде хтось роботу в дворі за 60 сотиків денно. 15 родинам бракує зовсім одежі і обуви.

2) Голобутів: Всього поля не вдалося засіяти задля недостачі зерна. Вже не стало харчів у 31 родини (154 душ). Декілька робітників в дворі діставали зимою 40 гр., тепер дістають по 60 гр. Инших заробітків нема.

3) Жулин: Недосіяно кругло 100 моргів. 70 родин вже голодують. Коло 20 осіб заробляли в дворі зимою по 50 сот. Тепер по 50—80 сот.

4) Довголука, Воля довголуцька, Монастирець: Четверта частина орних нів не обсіяна. Яре збіже гине. В усіх трьох громадах (одна парохія) на 250 родин тільки 20 ще має хліб. Тепер вже й бульби не стало 76 родинам.

5) Кавсько: Ані один господар не засіяв звичайної площі зерном, одна четвертина поля—свіжий обліг. 116 родинам не стане власних засобів на прожиття до жнив, денний робітник дістає в дворі 30—50 сот. Людям треба бульби, кукурудзи, круп і конечно обуви.

6) Угерсько: Поле майже усе засіяне, але люде через це дуже задовжилися. В дворі кількох людей працює за оплатою від 50 сот. до 1 зол. В громаді є 75 родин, які вже голодують.

7) Лисятичі: 56 родин не дадуть собі ради без допомоги — мусять голодувати.

8) Конюхів: Необсіяно ізза недостачі зерна 20 моргів. В громаді є 32 родини, котрі голодують і не мають чим перебути передновку. Заробіків нема жадних.

9) Добрівляни: Мають 10 родин, у яких вже тепер є голод.

10) Кавчий Кут: На 133 господарів 55 родин не можуть перебути передновку без голоду.

11) Ділушичі малі: Богато поля стоїть пусткою. Заробітків нема ніяких. В селі нужда і голод в 92 родинах.

До Стрийщини і стрийської філії „Сільський Господар" тяготять громади дрогобицького та долинського повіту і майже цілі повіти Сколе і Жидачів: Подаємо відомости із них повітів:

В жидачівськім повіті провірено ось що:

1) Букнів: Свіжих облогів чимало. Ані хліба, ані бульби вже не стало для 69 душ. Дальших 116 душ будуть голодувати.

2) Баличі зарічні: 12 родин вже ходять за прошеним хлібом.

3) Тейсарів: 10 родин вже голодують.

4) Лисків: Четвертина поля необсіяна задля недостачі насіння. 34 родинам грозить голодова смерть.

5) Протеси: 88 моргів необсіяно, бо не було чим. На найконечнішу оліж і податки вже не має село нічого. 38 родин вже тепер доконечно потребують допомоги в харчах.

6) Монастирець: 20 проц. поля не можна було обсіяти, 85 родин не дадуть собі ради до переднівку.

В сільськім, дрогобицькім і долинськім повіті:

1) Синевідське нижнє: Десята частина ріллі необсіяна, хоч куплено на засів 100 квінталів вівса і 10 ячменю. Не стало бульби до саджения, а чим жити? Заробків не було і нема. 138 родин не мають чим перебути передновку.

2) Підгородці: 111 родин потребує допомоги, бо без харчів. 30 родин без найконечнішої одежі.

3) Станьківці: На вижилення голодуючих громада потребує зараз: 43 сотн. кукурудзи, 19 жита, 30 бульби: 13 родин вже сильно голодує.

4) Раделичі: Бідують переднівком 44 родини і т. п.

Голод і влада.

„Сільський Господар" комунікує: 14. травня н. р. виїхала делеґація філії „С. Г." (голова) і Пов. Союза Кооператив в Стрию (о. дир. Пеленський) до воєвідства в Станиславові і звернула увагу воєводі на грізний голод в повітах: Стрий, Сколе, Жидачів. Довідавшися від делеґації, що львівське воєвідство вже одержало 300.000 зол. на допомогу голодуючим у львівськім воєвідстві, п. воєвода заявив, що йому приділено дотепер 15.000 зол., які він розділив між три повіти, що зголосили у нього голод.

Пожертва „Народної Торговлі".

„Народня Торговля" у Львові склала для голодних в розпорядження Краєвого Комітету Доп. „Гол. Селу" 1.000 золотих.

Дрібні вістки.

Протибольшевицька акція набере — як запевняє „Дейлі Геральд" — незадовзі більшої сили. Анґлія хоче домагатися від уряду СРСР. розвязання комінтерну. В цій справі буцім то вже нав'язаний контакт між усіма державами. Німеччина має теж приступити до цієї акції.

Спроба австро-німецької злуки затіснить — на думку франц. преси — взаємини поміж Італією, Польщею та Малою Антантою.

Литва вдоволена вибором Гінденбурга. Півофіц. литовська преса бачить у Гінденбургу людину, яка допоможе Литві відзискати Вильно.

Кальфов, болгарський міністр закордонних справ, був принятий Чемберленом на довшій авдієнції.

Останні вісти.

Суд у Рівному.

(Власна тел.) Вівторок дня 19. в. м. розпочалася у Рівному розправа проти Бондаренка і тов., обвинувачених за державну зраду. Бондаренка увільнено. Боронив адвокат д-р Лев Ганкевич зі Львова.

Смульскі насл. Ратайского?

Останніми часами віцеміністер Смульскі виявляв охоту податися до димісії в звязи з політикою віцепрем. Тугута супроти нац. меншостей: 19. V. віцемін. Смульскі був на авдієнції у президента й прем. Грабского й уже остане на становищі. В колах близьких до уряду заявляють, що невиключеним є уступлення мін. внутр. справ Ратайского а його наслідником був би саме Смульскі.

Нота до Німеччини.

„Льок. Анц." подає зміст ноти, яку союзники мають вислати Німеччині. Великі фабрики зброї, як прим. Круппа мусять обмежити діяльність, знесення казармового кватирунку поліції, реорганізація військового уряду, котрий є дійсно великим ген. штабом. Вербування до райхсвери має бути знесене. Твердині в Кенігсбергу мається знести.

Поворот Красіна.

„Берл. Тгб." повідомляє, що Красін буде відкликаний з Парижа й займе становище нар. комісаря.

Ціль приїзду ґен. ком. С. Народів до Польщі.

„Хвіля" повідомляє, що ціллю приїзду ґен. комісаря Союза Народів для Австрії Ціммермана до Варшави не є студіювання економічних відносин у Польщі, як сондування опінії для сотворення екон. польсько-австрійського юнктім. Ціммерман нібито з поручення Союза Народів переговорює з польськими урядовими чинниками в справі вможливлення Австрії збільшення експорту, а тимсамим знищення її плянів для злуки з Німеччиною.

В червні диверсійні напади?

З Вильна повідомляють польські часописи: В Мінську був зїзд провідників диверс. відділів. Уплянували зачіпну акцію на червень. Уряд СРСР. дав на цю ціль 70 тис. руб. Ватаги таборують на слуцькому терені. Муха Міхальский виступає тепер як Арпинов.

На якій основі „не вільно" світським католикам видавати „всяких писань, в яких міститься щось, що має якунебудь звязь з релігією і обичайністю"? Що скаже митроп. ординаріят на факт, що при Польській Академії Наук в Кракові істнує „Komitet dla wydawania pism greckich OO. Kościoła IV. wieku", а нпр. редакцією писань св. Григорія Назіянзенського займаються два визначні клясичні фільольоги, члени згаданого „Комітету", світські люди, проф. Сінко і проф. Штернбах, з котрих останній не то, що не є католиком, але не є навіть християнином?

Або візьмім під увагу Історію Церкви, якою світським католикам „не вільно" рівнож займатися. Чи не відомо митр. ординаріятові, що великий папа Лев XIII., придержуючися засади св. Письма „увістестину", отворив ватиканські архіви для користування ученим цілого світа без ріжниці народностей і віроісповідань, а їх першим управителем став відомий історик Церкви кард. Гергенретер, що піддав папі цю гадку? Чи відомо це митр. ординаріятові, що протестантські учені Грегоровіюс (Geschichte der Stadt Rom im Mittelalter) та Ранке (Geschichte der Päpste) це зображени в так лихому світлі папів Олександра VI. й Інокентія VIII., як католицький учений Пастор у своїй многотомовій „Geschichte der Päpste" якраз на основі нових ватиканських джерел? Чи думає митр. ординаріят, що нпр. відомий польський учений Абрагам, професор церк. права на львівському університеті, видаючи свою знамениту „Powstanie organizacyi Kościoła łacińskiego na Rusi", мусів щойно просити дозволу на це у свого ординаріяту й давати йому свою працю до духовної цензури? Чи мусить він це робити й із иншими своїми працями, дотикаючими церк. права?

Воно легко заборонити світським католикам писати наукові праці з обсягу історії Церкви, церк. права і т. д., але не так легко самому це зробити. Де тепер серед нашого духовенства люде, що працюють науково на тім полі, де такий Пелеш зі своєю „Geschichte der Union", Гарасевич зі своїми „Annales Ecclesiae Ruthenae", Малиновський зі своїми „Die Kirchen- und Staats-Satzungen", Петрушевич зі своїми історичними, лінґвістичними й археольоґічними працями? Чи не сором, що досі ніхто з нашого духовенства не написав критичної історії Берестейської Унії і щойно питомці мусіли перекласти на українську мову працю польсько-лат. епископа Ліковского? Чи не сором, що ми донині не спромоглися на таку многотомову працю, яку дав о. Заленський (Jezuici w Polsce), та що до історії оо. Василіян ми все ще приневолені опиратися й далі на розвідці М. Коссака „Короткий погляд на монастирі і монашество руське", що вийшов іще в 1867 р. в „Шематизмі провінції св. Спасителя Ч. св. В. В. в Галиції"?

Чи отже „цензори" хочби й із докторатом компетентні цензурувати на прим. працю світського ученого з обсягу історії Церкви чи з обсягу церковних справ, скоро самі в тих предметах не дали себе нічим пізнати ученому світові?

А хтож, спитаюся, як не світські старалися у нас заповнювати згадані вище прогалини? Прошу переглянути видавництва Наукового Товариства ім. Шевченка, кілько там поміщено розвідок з обсягу історії нашої Церкви, оголошено матеріялів, видано памятників полемічного письменства, апокрифів і т. д. Чи на прим. аж світському чоловікові треба було братися за писання історії Львівської Духовної Семинарії і т. и.? Чиж не отвирається тут поле ділання для наших целебсів, щоби, замісць „нудитися" на селі, працювали по бібліотеках, архівах, порядкували їх, збирали матеріяли й писали на їх основі? Але до цього треба відповідних студій, таких, які має латинське духовенство. Кожна латинська капітула має у свойому зборі визначних палеографів-архівістів, котрі держать у взірцевому порядку капітульні і консисторські архіви й бібліотеки, з яких користують і світські учені. А у нас що? Що у нас діється з такими річами, як не стало такого пок. мітрата Подолинського або пок. Крижановського Ч. Св. В. В.? Правда, і у нас виступають священики в ряди-годи з історичними розвідками, але при тім всім не грішать вони ні основним використанням джерельних матеріялів ні методою. Бо писання таких розвідок, де цитується раз-враз то Макарія, то Голубінського, це ще не наукова розвідка, а компіляція! А матеріялу невикористаного „много множество". „Національний Музей" містить його ледво дрібоньку частинку, — решта бутвіє по капітульних, консисторських та Василіянських бібліотеках та архівах, або йде мишам на снідання...

Чи не краще було би подбати про збереження й вихіснування цих історичних памяток, замісць тратити час і енергію на „епархіяльні закони", які наражують „законодавців" на непотрібну компромітацію, а нашій Церкві можуть принести діймаючу шкоду.

У Львові, 1. V. 1925 р.

Українізація радянських ґазет.

Відповідно до постанов останнього пленуму КП(б)У., центральний орган партії „Комуніст“, який виходив досі по російськи, переводиться на українську мову, так само переводиться на українську мову дуже поширена київська „Пролетарська Мисль“, при чім місцевий „великий український часопис „Більшовик“ перестає виходити, бо зливається з „Пролетарською Правдою“. Для російських робітників у Харкові буде далі виходити популярний російський часопис „Пролетарій“, а в Київі буде перемінений на щоденний популярний масовий часопис російський тижневик „Кузница“.

НОВИНКИ.

— Почтові складанки розсилаємо з нинішним числом, та просимо П. Т. передплатників негайно відновляти передплату, щоби не було перерви у висилці часопису. Передплата на місяць червень 4·20 зол.

— Спогади Е. Чикаленка ч. 2. як безплатний додаток за II. чвертьріччя розсилаємо вже тільки тим передплатникам, які вплатили передплату за це чвертьріччя, себто до кінця червня ц. р. Почтову оплату за I. ч. в квоті 50 сот. просимо надсилати з передплатою за червень. Тих передплатників, які дотепер не вплатили ще почтової оплати в квоті 60 сот за I. ч. просимо надіслати її з передплатою на червень. Хто з П. Т. передплатників не надішле почтової оплати за I. ч. з передплатою на червень, не одержить II. ч. — Просимо усіх наших передплатників, щоби до 5. червня ц. р. вирівнали передплату до кінця червня ц. р. так, щоби до 15. червня ми могли з огляду на ферії вислати вже усім додаток.

— Д-р Остап Грицай просить нас, у звязку з заміткою п. Дмитра Дорошенка у фейлетоні п. н. „Новини нашої педагогічної літератури“ („Діло“ з 12. п. м.), зазначити, що він ніколи не написав ніякої окремої книжки про Т. Шевченка, а лише оцінку на таку книжку п. А. Річицького. П. В. Злозецький торкнувся в „Учителю“, який став темою згаданого фейлетону п. Д. Дорошенка, саме тих рецензійних заміток п. Грицая, а не якоїсь окремої книжки про Шевченка. Тому уваги п. Дм. Дорошенка на адресу п. О. Грицая були, очевидячки, зроблені по непорозумінню.

— Міжнародній поліційний конгрес. В Ню-Йорку розпочав свої наради міжнародній поліційний конгрес. В ньому беруть участь делегати 40 держав. На першому засіданню рішено установити міжнародній реєстр переступників. До реєстру мають вносити ся і подрібні, докладні відомости про переступників.

— Велика пожежа у Львові. Як вже згадано, вчора в останній хвилині у короткій новинці—Львів навістила велика пожежа, жертвою якої впало передмістя Богданівка, сусідуюче з вул. Городецькою. Пожежа зявлась мабуть від іскор, які вітер розвіє з вічного залізка, що його служанка в ресторану Штальмайстра підсилювала безпинно; кажуть теж, що причиною пожежі були іскри з комина. В звязку з сильним вітром та довшою посухою — пожежа обняла зразу 12 будівель, здебільша партерових та одноповерхових домів, замешкалих бідною жидівською людністю. Пожежа грозила величезною небезпекою цілому містові тому, що зараз же недалеко положені великі військові бараки, повні всілякого легкозапального матеріялу, а також величезні резервуари спірту фабрики лікерів Міколяша. Навіть неможливо уявити собі розміри катастрофи, якщо вогонь обхопив би 800 тисяч літрів спірту! На щастя пожежу вдалось злокалізувати. Кількох пожарників віднесло при ратунковій акції більші й менші рани. Ратункова акція ішла від 4. год. по пол. до пізньої ночі; коли стемніло, загрожений терен освітлювали рефлектори. Вчорашня пожежа знову виявила скандальну міську господарку львівського маґістрату: в критичний час якраз були зачинені водопроводи і пожарна сторожа мусіла ждати довший час, поки подався доплив води. В маґістраті не було в той час ні одного урядовця, який розпорядив би відкриття водяних резервоарів. Теж саме торкається освітлення: треба було довгих заходів, поки міська електровня зволила освітлити місце катастрофи. Головачі з маґістрату потішаються, що пожежа й так не могла посягти їхніх елеґантних помешкань у центрі міста. Майже одночасно того самого дня вибухла пожежа на т. зв. Виставовій площі, на даху палати мистецтва. Пожежу в пору зліквідовано.

— Клопіт Поляків з православним собором. Свого часу писалось у нас докладно про розбірку величавого православного собору на Саському майдані у Варшаві. Не торкаючись більше доцільности чи недоцільности тої постанови, цікаво зазначити, що вже рік розбирають будівлю й ніяк не можуть розібрати її. Тепер повідомляють ґазети, що робітники, занятті при розбірці, застрайкували, бо їм не виплатили платні! Патріотизм Варшавяків має поки що той ефект, що центральна міська площа від року завалена грузом й опоганена голими мурами обліпленими руштуванням.

— Нові гроші на Мадярщині. На Мадярщині введено нову валюту, а саме мадярські пенґи. Мадярський ґульден буде більш-менше рівний польському золотому.

Зі спорту.

Надзвичайні Загальні збори українського спортового т-ва „Україна“ відбудуться дня 26 травня 1925 о год. 18-ій в домівці Сокола-Батька, ул. Руська 20 з слідуючим порядком денним: 1) Відчитання протоколу з попередних Заг. зборів. 2) Принятте новозатвердженого статута, 3) Звіт з діяльности уступаючого виділу, 4) Уділення абсолюторії, 5) Вибір нового виділу і провірної комісії, 6) Внесення і запити.

За Виділ:

Інж. О. Гасюта голова. *В. Решетилович* секретар.

На допомогу „Голодному Селу“.

ВИКАЗ 15-Й

Вп. Жертводавців, які зложили на допомогу „Голодному селу“ в місяці травні 1925, в золотих.

Волод. Чайковський Сянік 10, Михайло Копистинський Кросно 6, Школа УПТ. ім. Франка Клепарів додаткова збірка від шкільних дітей 5·52, від дітей з захоронки 5·63 і від п. Тисовичевої С. 5 — разом 16·15, Вертипорох Ірина Коло 5, Костюк Панько Руда Пабяни 6·50, на листу ч. 30 а то: Волод. Свідерський 5, Олекса Карась 5, А. підпис нечиткий 2, Марешко Сава 2, Полянські Щепан 2, Сокальський Михайло 3, Пригода Павло 2, Легкий Дамян 1, М. Кола Хай 1, Михайло Дмитришин 1, підпис нечиткий 2, Бідняк Г. 1, Голдун Теодор 1, підпис нечиткий 1, збірка в каплиці 13·13, Гаркавий Олекса 2, Копан Василь 1, Пелагія Чорнак 2, Миколя Доліна 1, Иосиф підпис нечиткий 2, Марія Огоренкова 3, Теодор Ковч 2, Копистинський Михайло 2, Лельо Евстахій Пільзно 5, Юревич Августин Пільзно 10, Лельо Володимир Винники 10, Раставецький Іван Львів 50, Андрій Бялий Винники 5, Комітет допомоги Голод. Селу громади Володь п. Динів 8, Іван Товарницький Дубецько 10, Корнель Монастирський Мазури 14, через „Діло“: Ковальчук Свідничка, Чехослов. 25 кч., Карло Федорович Свідничка 15 кч., Юра Іван Данілово 50 кч. разом 90 кч. що є 13·50 зол. До дня 15. травня включно зібрано 6.351·18 зол. і 45 дол. амер.

✝ Посмертні згадки.

Сиворусь Осип, підхорунжий Української Гал. Армії, студент лісової інженерії, член Української Акад. Громади, упокоївся дня 8. травня 1925 р. в лічниці св. Анни в Берні. Покійний родився 20. серпня 1894 р. в Довгім, пов. Стрий, перебув цілу кампанію світової війни при У. С. С. а відтак при У. Г. А. В 1919 р. перейшов на Чехословаччину та зголосився до Української Бриґади в Нім. Яблоннім. Через цілий час свого перебування в Бриґаді був взірцевим працьовником і учителем своого стрілецтва. Однак війна та таборове життя підірвали здоровля покійного та в 1922 р. переслано його до військової санаторії в Штернберґу на лічення грудної недуги, де перебув до 1923 р., в осени 1923 р. приїхав на студії до Берна, де записався на лісовий виділ Високої Госпол. Школи. Щоби піддержати хоч трохи своє й так слабоньке здоровля, оселився покійний в Більовицях біля Берна. З початком квітня знова занедужав та був уміщений в лічниці св. Анни в Берні, де й помер 8. травня 1925 р. Похорон відбувся 11. н. м. на Центральнім кладовищі в Берні. Похоронено покійного побіч памятника, який виставлено також 154 синам української землі. В похороні взяли участь всі українські студенти в Берні, та багато чужої публики. Похороном займилося українське студентство, зорґанізоване по фахових секціях. На гробі положено серед палких промов вінець від імени всього українського студентства та від безпосередних його товаришів-агрономів та лісників. Українське студентство в бōлі серця пращало свойого дорогого товариша й тою вісткою смутку ділиться зі всім громадянством, з рідньою та знайомими Покійного. В. И. П.

Володимир Погор Яковський, емер. надрадник вищого суду й адвокат в Буківську по довгій і тяжкій недузі, заосмотрений св. Тайнами помер 25. квітня 1925, в 73 році життя.

Покійний, як син директора німецької гімназії у Львові покінчив німецьку гімназію у Львові. По скінченню правничого факультету в 21 році життя, повнить спершу обовязки яко судця в Рудках, відтак як начальник суду в Березові й окружний судця в Саноці, вкінці зістає радником апеляційного суду у Львові, де пробуває до кінця своїх літ служби. А хоча усміхалась йому карієра і мав бути покликаний до Відня, резиґнує і переноситься на Лемківщину, і в Буківську відкриває адвокатську канцелярію, яку веде до останньої хвилі життя.

Покійний визначався незвичайними здібностями і великим знанням правничим і в кругах правників тішився великим поважанням. Як судця і оборонець зєднав собі любов, вдячність і привязання ізза правоти і чистоти характеру — тому смерть його викликала великий жаль серед тих, що його близше знали, а в особливо серед українського населення, якому ніс поміч і служив правною порадою дуже часто безкорисно. Похорони відбулись при великому здвизі народа без ріжниці віроісповідання. Над могилою попращав Його в імени адвокатів д-р Рінґель і о. Антонич, парох з Волиці. В часі похоронів співав хор з Волиці, причиняючись тим до звеличання Його памяти і похоронного обряду. В. И. П.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський театр О. Міткевич.

Заліщики — Саля Нар. Дому.
Середа 20.V. „Переполох“.
Неділя 24.V. „Мазепа“.
Товсте, саля „Ґевади“.
Четвер 21.V. „Маруся Богуславка“.
Пятниця 22.V. „Пан Твардовський“.
Субота 23.V. „Вихрест“.
Ранійші замовлення білєтів на вистави у м. Товстім приймає кооператива „Народній Дім“. 1874 15—?

ОСТАННІ ДВА ВИСТУПИ

Нині в середу 20. і четвер 21. н. м.

славного феноменального атлета

З. БРАЙТБАРТА

в цирку А. Корнацького, вул. Коперника 33.

Крім цего вистава варшавської циркової дружини з ґеніяльною тресурою арабських коней і инших еквілібристичних продукцій.

Управа прив. української ґімназії з правом прилюдности в Золочеві. Вступні іспити до I. кл. відбудуться дня 27. червня 1925 о год. 9. рано. Зголошуватися належить до дня 26.VI. включно в канцелярії дирекції. Вступні іспити до II., III., IV. і V. кл. відбудуться дня 29. і 30. червня. Зголошуватися належить до дня 26.VI. Вписи до I., II., III., IV. і V. кл. відбудуться дня 29., 30. червня і 5. липня 1925. Управитель *о. М. Хмільовський.*
1912 2—2

Загальний Збір „Народної Гостинниці“ кооп. стоваришення з обм. пор. у Львові відбудеться дня 23. п. м. в суботу о год. 5. пополудни в салі стоваришення вул. Косцюшка ч. 1 а) I. пов. 1981

Дрібні оголошення.

ЖЕНЩИНА, середніх літ, пошукує місця до заряду домом у безженного священика або вдівця. Уміє добре шити. Тернопіль, вул. Микулинецька 16. Ірина Серпенко. 1975 1—1

ЗАХОРОНКА в Угнові потребує негайно вчительки. Зголошуватися в канцелярії УПТ. у Львові Ринок 10. 1979 1—1

В КОСІВЩИНІ, близько Косова учителька пошукує лекції на час ферій за ціну удержання. Ласкаві зголошення до Адміністрації для „Учителька Х“. 1976 1-3

ІНТЕЛІҐЕНТНА сирота по священику, середніх літ, пошукує місця заряду домом. Ласкаві письменні зголошення до Адміністрації під „Марія“. 1978 1—1

СТАРШИЙ мущина, пристійний, симпатичний і здоровий, урядник державний VIII. ранґи, який крім поборів має комплетно уладжене мешкання у власнім домі в повітовім місті і є властителем меншого рільного господарства, глядає жінки особи гарної, симпатичної, здорової, середного росту, гарно збудованої, господарної і відповідно інтеліґентної за супругу. — Може бути панна або бездітна вдова до 36 літ і нище. Зголошення з фотоґрафією за зворот котрої ручиться словом чести до адміністрації „Діла“ під „Явор“. Зголоситися можуть і непосажні, але здорові і гарні. На аноніми не буде відповідати. 1968 2—2

НАДДНІПРЯНЕЦЬ, дириґент, може вести самостійно кооперативу та хор ... водство, радо прийме таку посаду в пов. Снятин, або не дальше станиславівського воєвідства. Зголошення слати: Оксанський в Белелуї, пов. Снятин 2—5

BOSCH свічки, магнети, рефлектори, сиґнали, поручає Витольд Грабда, Львів, Подлеского 2. 1934 в) 3-5

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ПОДЯКА.

Неможлива смерть забрала мені мойого мужа бл. п. Володимира Яковського, адвоката в Буківську. У тому великому нещастю старались мій біль облекшити всі, що поспішили зі словами розради і помічю. Почуваюсь проте до обовязку зложити прилюдну подяку в першій лінії о. Меньківському з Карликова за уділення Покійному св. Тайн, як також п. аптикарям Місевичам, п. реєнтам Тинеєм і п. Рилковій. Дякую Всечесному духовенству обох обрядів, а то Всч. о. декану Зацеві, о. Антоничу, о. Бобові, о. Добровольському, о. Клачинському, о. Меньківському і о. Сембратовичеві, що не жаліли свого труду і прибули на похорони для звеличання памяти Покійного, як також хорові з Волиці за гарний спів. Дякую Судові, Вилодії, Школі й Адвокатам за вінці на домовину. З особна дякую о. Антоничеві і адв. д-рові Рінґлеві за прекрасне слово над могилою. Врешті дякую всім тим, що оказали мені своє співчуття і всьому громадянству без ріжниці народности, що у великому числі прибуло віддати останню прислугу Покійному.

Буківсько, 28. квітня 1925.

1927 1—1 *Антоніна Яковська, жена.*

Подяка.

Дня 14. травня ц. р. у Львові упокоїлась в Бозі Марія Глинська донька бл. п. пароха в Миклашеві а 16 травня перевезли ми тіло покійної до родинного гробу в Миклашеві на вічний спочинок. Тому що не маємо слів подяки для всіх, хто прибув щоби попращати в останнє і причинився до звеличання похорону, складаємо тою дорогою найсердечнішу подяку. Зокрема дякуємо Всеч. оо. совіт. Лутковичу, Шайнському, Пилипцеві і Семковому. Далі дякуємо братству церковному, хорові, пасічникові громади, оркестрі і хорові, що своїми звуками так звеличали похорон. Вкінці приймить нашу найгорячійшу подяку ціла громадо Миклашева за так обильні докази пошани до наших батьків за що най вам Всевишній винагородить стократно. — *Родина.*
1983 1—1

За редакцію відповідає О. Костик. Накладом Видавничої Спілки „Діло“. З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10.